

הקדמת רבי יעקב אנטולי לספר מלמד התלמידים^{לה}

ההדיר עם הערות וציונים: יעקב דוד גוטמן

בפתיחה¹ תמצא פירוש הפסוק דברי חכמים כדרבונות וכוונתו בזה על שם הספר שנקרא "מלמד" וע"י פסוק זה נתגלגל לפרש מאמר חז"ל: ספק חבל בחבל ומשיחה במשיחה וענין עשיית המצות וקריאת התורה בכוונת הלב וציור בנפש ולא שתהיה מצות אנשים מלומדה, והודיע שראוי לאדם ללמוד חכמה מכל אדם בין מבן ברית בין משאינו בן ברית.

הקדמת המחבר

מד' אשר לו נתכנו עלילות.²
אשאלה עזר להחל ולכלות.
פתחו לי שערי צדק אבא במ אודה יה. (תהילים קי"ח י"ט)
פתיחת החבור בדרך ההתנצלות מבעליו.
דברי חכמים כדרבונות וכמס[ש]מרות נטועים בעלי
אסופות נתנו מרועה אחד. (קהלת י"ב י"א)

שלמה החכם ע"ה אמר כמתנצל הפסוק הזה בחתימת ספר קהלת לפי שדברי הספר ההוא נראים כסותרים זה את זה וכסותרים קצת דברי תורה ודברי קבלה וכמוסיפים עליהם וכגורעים מהם. וזה העניין היה סיבה לחשוד החכם בחטא גדול ולדמות גריעות גדולה בחכמתו. והיה ג"כ סיבה לקצת בני אדם לבזות התורה והקבלה³ עד שאמרו⁴ בקשו לגנוז ספר קהלת מפני שדבריו נוטים לדברי מינות. ואחר שנראה זה מדברו אין ספק שלא נעלם

1 רבינו הכין בהתחלת ספרו תוכן הענינים והרמזים והעברתיו לכאן ולהתחלת כל פרשה.
2 עפ"י ש"א ב' ג' אל תרבו תדברו גְבִיָּה גְבִיָּה יֵצֵא עֶתְק מִפִּיכֶם פִּי אֵל דְּעוֹת יי ולא [ולו] נְתַקְנוּ עֲלֵלוֹת. בחלק האנגלי קיצור עניני של ההקדמה באנגלית.
3 שבת ל' ב' כי הא דיתיב רבן גמליאל וקא דריש עתידה אשה שתלד בכל יום שנאמר (ירמיהו לא) הרה ויולדת יחדיו לגלג עליו אותו תלמיד אמר אין כל חדש תחת השמש.
4 שבת ל' ב' אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב בקשו חכמים לגנוז ספר קהלת מפני שדבריו סותרין זה את זה ומפני מה לא גנזוהו מפני שתחילתו דברי תורה וסופו דברי תורה תחילתו דברי תורה דכתיב (קהלת א) מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש ואמרי דבי ר' ינאי תחת השמש הוא דאין לו קודם שמש יש לו סופו דברי תורה דכתיב (קהלת י"ב) סוף דבר הכל נשמע את האלוהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם מאי כי זה כל האדם אמר רבי <אליעזר> [אלעזר] כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה ר' אבא בר כהנא אמר שקול זה כנגד כל העולם כולו שמעון בן עזאי אומר ואמרי לה שמעון בן זומא אומר לא נברא כל העולם כולו אלא לצוות לזה. בויק"ר כ"ח א הגירסא מפני שדבריו נוטים לדברי מינים והרמב"ם הביאו במורה ב: כ"ח. ר"ש תיבון בפירוש קהלת פיסקא 132 הביא עוד גירסת ר"י גיאית מפני שדבריו סותרים דברי תורה ורבינו שילב שלוש הגרסאות.

יעקוב דוד גוטמן הוא בעל עסק הגר בברוקלין.